

MƏDƏNİYYƏT

ÖƏN əsrin 70- illərindən tanıdığım “Xoşbəxt” təxəllüsü ilə şeirlər yazan Novruz müəllim (Abdullayev Novruz Məmmədəli oğlu) əsl şairə xas olan bütün keyfiyyətlərə malik idi; yeriyəndə, söhbət edəndə, nəsihət verəndə belə poeziya ilə nəfəs alardı:

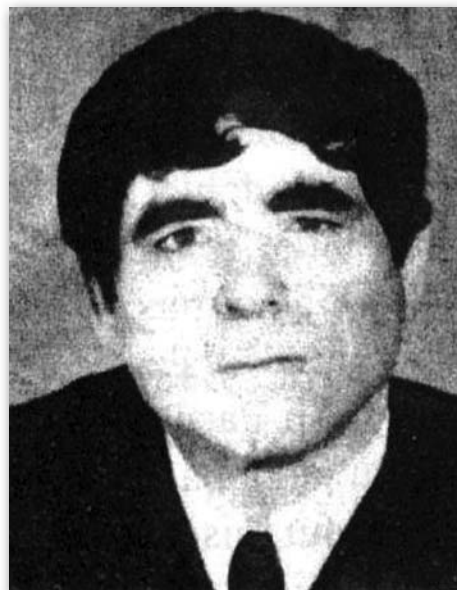
Şeirlərim su içib
Ürəyimin qanından.
Onları vicdan əhli
Tapdalamaz heç zaman.
Və yaxud:
Bülbül nəğməsindən məst olur bağlar,
Qızılgül başına qızıl tac qoyur.
Söhbət elədikcə yaşıl yarpaqlar,
Ürəyim ən ülvi bir şeir duyur.

Novruz Xoşbəxt anadan olduğu 1932-ci ildə Masallıda “Yeni həyat” qəzeti nəşrə başlamışdı. Rayonun ictimai-mədəni həyatında mühüm rol oynayan qəzetin bir çox müasirləri kimi onda da bədii yaradıcılığa yeniyetmə yaşlarından maraq oyatmışdı. İlk oxucusu olduğu, sonralar isə məqalə və şeirlərinin çap olunduğu bu mətbu orqanın nəzdində ədəbiyyat dərnəyi fəaliyyət göstərirdi. 50-ci illərdə Məmməd Kazım, Şulduz Tarverdiyev, Beytulla Əliyev, Adəm İzzətoğlu (Qızılbaşlı), Əyyub Xankişiyev, Xudakərim Fərzəliyev (Xudakərim Məftun) və başqalarının şeirləri qəzetin şənbə səhifələrində dərc olunurdu. Novruz Xoşbəxtin “Çayçı qızlar” adlı ilk şeiri 1957-ci ildə “Yeni həyat” qəzetində çap olunanda tələbə idi. 1961-ci ildə BDU-nun filologiya fakültəsini bitirdikdən sonra əvvəl Masallının Sərçuvar, sonra doğma kəndi Musaküçədə dil-ədəbiyyat müəllimi işləyə-işləyə “Yeni həyat”la, 1965-ci ildən isə nəşrini “Çağırış” adı davam etdirən rayon qəzeti ilə sıx əməkdaşlıq etdi, ştat-dankənar müxbir kimi fəaliyyət göstərdi.

“Çağırış” qəzeti 60-70-ci illərdə rayonun qələm sahibləri arasında ünsiyyət yaradan gözəl bir mətbu orqana çevrilmişdi. O vaxt qəzetin redaktoru tanınmış şair Vəqif Hüseynov idi. Mən hələ orata məktəbdə oxuyanda bu qəzetdə məqalə və şeirləri dərc olunan müəlliflərin çoxunu imzası ilə tanıyırdım. Əslində buna qiyabi tanışlıq da demək olardı və o zaman müəlliflərin şəkilləri qəzetdə qərc olunmadığına görə küçədə rast gəlsəydin belə heç birini üzdən tanımazdın.

BİR ŞAİR TANİYİRDİM

- Novruz Xoşbəxt adında

Bir dəfə “Çağırış”da Novruz müəllimin “Günəşin övladları” adlı maraqlı bir məqaləsini oxudum. Yazı zəhmət adamlarından – tərəvəzçi qızlardan bəhs etsə də, müəllif onu çox poetik üslubda qələmə almışdı. O vaxtca qəzetdə mənim kiçik həcmli bir neçə yazılarım dərc olunmuşdu. Bu yazı ilə tanış olanda qəlbimdən bir istək keçdi. “Görəsən mən də belə gəniş, həm poetik məqalə yazma bilərəmmi?!”

Hərbi xidmətdən qayıdırdan sonra universitetin jurnalistika fakültəsinə qəbul oldum. Novruz müəllimlə əyani tanışlığım da həmin vaxtlardan başladı. Məsafəsindən asılı olmayaraq onunla Masallıda piyada gəzib-dolaşdığımız günlər yadıma düşür... Belə məqamda o, çox maraqlı şöhbətlər edər, sinədən şeirlər söyləyirdi. Bəzən elə olurdu ki, mən Novruz müəllimi uzaqdan seyr edərdim. Kimi ona şair, kimi müəllim deyə müraciət edər, salam verib, hal-əhval tutardı. O isə könlündə qanad

acıb, pərvazlanan misralarını sanki hürküt-mək istəmir, sakitcə salam alıb, tək-tənha yoluna davam edərdi...

Elə də olurdu ki, mənim yanımdan sakitcə ötüb-keçirdi. Amma mən onu öz dünyasından-söz dünyasından ayırmağa cəsarət etmirdim. Sadəcə, gözdən itənəcən onu müşahidə edər, canlı bir şair obrazını yaddaşıma köçürərdim.

Bir dəfə küçədə başını qaldıranda mənim ona necə dinməzəcə baxdığımı gördü. Mərkəzi Əmənat Kəssasının qabağında dayanmışdım. Soruşdu ki, sən burada işləyirsən? Dedim, nə edim, ixtisasıma uyğun iş tapa bilmirəm. O, mənə “sən bura aid deyilsən, gül kimi qələmin var”-dedi. Və diqqətlə “bizim idarəyə” baxdı. Bu zaman inkassator bankdan gətirdiyi pul kisələrini maşından götürüb içəri aparırdı. Novruz müəllim pul kisələrinə baxıb, başını buladı, bir olan Allah bilir, qəlbində o an kimi nəzərdə tutaraq, bədahətən bu rübaini dedi:

Sən yığ, sandığına var qucaq-qucaq,
Mən şer çinləyim sandığa ancaq.
Görək hansımızın yığdığı sərvət,
Bu dünyadurduqca çox yaşayacaq?!

Kommunist partiyasının necə deyər-lər, lap “büro-büro” vaxtlarında Novruz müəllim bir ziyalı kimi sabaha ümidini itirmədi, mübarizlik əzmindən əl çəkmədi. Satirik şeirlərində o zamanın antipodlarını tənqid atəşinə tutdu, əliyəylərə həcrlər yazdı. Bir vətəndaş şair kimi insanların laqeydliyi ilə üzleşən təbiətin, ətraf mühitin taleyindən narahat idi. Bu narahatçılıq onun şeirlərində hiss olunurdu:

Məşədə tufəng atma,
Turac səksənə bilər,
Kəklilik perikə bilər,

Ağac diksinə bilər...

Novruz müəllim 54 il ömür sürdü. Amma sözü də bu gün yaşayır, özü də xatırlanır... Əgər mənə sual etsələr ki, 70 - 80 - ci illərin əyalətdə yaşayan əsl şair obrazını necə təsvir edərsən? Mən deyərdim ki, məhz o illərin əsl şairlik “qiyafəsi” Novruz müəllimin boyuna biçilmişdi, şairlik onun taleyinə həm ağıryanan-acıyanan, həm də şərbətnən, südnən yazılmışdı.

Ömrünün 40 ilini bədii yaradıcılığa həsr edən Novruz müəllim sağlığında çox arzulasa da şeirlərinin kitab halında nəşrini görmək ona nəsib olmadı. Oğlu İlham Novruzoğlu atasının - Novruz Xoşbəxtin 70 illiyi ərəfəsində “Arzumun çiçəkləri” kitabını nəşr etdirib, təqdimat mərasimini keçirdi. Həmin kitabdən bir şeiri oxuculara təqdim edərdəm:

Aslanı meşədə, mərdi meydanda,
Qaya dözmünü dəli tufanda.
Ceyran sürüstünü Mildə, Muğanda,
Şeiri qara xallı yanaqda axtar.

Əsən küləklərin dili var imiş,
Kirkrəyən çayların seli var imiş,
Hər işdə zamanın əli var imiş,
Payızı saralan yarpaqda axtar.

... Qürbətdə qalsan da Füzuli kimi,
Vətənlə səslənsin qəlbini simi.
Gəzib dolansan da əgər aləmi,
Özünü bu doğma torpaqda axtar.

Və sonda Novruz bayramı öncəsi Allahdan Novruz Xoşbəxtin böyük ehtiram hissi ilə andığım ruhuna şadyanalıq və rahatlıq diləyirəm...